

ouder lievelingszusje Irene geweigerd. Als knaap moet hij wel vaak in conflicten verzeild zijn met Tsjechische leeftijdsgenoten; toen hij een jaar of twaalf was, werd hij door hen een keer stevig afgeranseld.

Arthur was zestien, toen zijn vader gepensioneerd werd; het gezin vestigde zich in Baden, even bezuiden Wenen, en daar legde hij in 1910 het eind-examen gymnasium af (één 10, vier 9's, vijf 8'en). Hij ging in Wenen rechten studeren; het geld voor de studie verdiende hij door het geven van bijlessen, hoofdzakelijk aan een Joodse leerling. Kort tevoren had hij overigens al over 'die Wiener Judenklique' geklaagd.¹ Zijn Duits-nationalistische gevoelens hadden zich (heel begrijpelijk bij iemand die van zijn vroege jeugd af voor zijn *Deutschtum* gevochten had, figuurlijk en soms ook letterlijk) krachtig ontwikkeld. 'Und ich habe Gefühle', aldus een tekenende brief die hij nog voor zijn eindexamen aan zijn zuster Irene schreef,

*'und zwar liebe ich vor allem Grosses, Starkes, Ganzes . . . in der Musik verstehe ich mich völlig und in der Architektur . . . Ich habe aber noch einen Drang in mir, es ist die Liebe zum deutschen Volk und diesem will ich helfen als Politiker, da darf ich keine Gefühle haben, darum bin ich bestrebt, in Fällen wo der Verstand zu reden hat, jedes Gefühl zu unterdrücken, und nur Nutzen und Schaden in Betracht zu ziehen.'*²

Nog voordat in Oostenrijk-Hongarije in juli '14 de algemene mobilisatie afgekondigd werd, meldde Arthur Seyss-Inquart zich enthousiast als vrijwilliger. In het regiment der *Tiroler Kaiserjäger* vocht hij gedurende de eerste wereldoorlog ('14-'18) in hoofdzak aan het Italiaanse front. Hij werd enkele malen wegens dapperheid onderscheiden en bracht het tot *Oberleutnant*. Intussen trad hij in december '16 in het huwelijk met een Oostenrijkse generaalsdochter die hij ruim vijf jaar kende: Gertrud Máschka, een knappe blondine; in de verlofperiode van enkele maanden waarin dat huwelijk viel, wist hij in de rechten te promoveren.

Na de eerste wereldoorlog was Oostenrijk een gekortwiekt, politiek-verdeeld en verarmd land. Als bekwaam advocaat slaagde Seyss-Inquart er evenwel in, voor zich en zijn gezin (er werden drie kinderen geboren: één zoon, twee dochters) een goed bestaan op te bouwen. De politiek behield zijn aandacht. Al in '19 werd hij in Wenen lid van de *Deutsche Gemeinschaft*, 'een soort geheim herengenootschap met een sterk antimarxistische en antisemitische inslag'³; tot de oud-officieren die hij er ontmoette, behoorde ook de latere Oostenrijkse *Bundeskanzler* Dollfuss. In de *Deutsche Klub* waar hij

¹ Brief, 9 febr. 1909, aan zijn zuster Irene (Collectie-J. Huf, Wenen). ² Brief, 7 sept. 1909, (a.v.). ³ Neuman: *Arthur Seyss-Inquart*, p. 20.